

izhaja vsaki tork in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljeni pisma.

Nefrankirana pisma

se ne „prejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Rokopisi

dopisov se ne vračajo.

TELEFON št. 201.

GORICA

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2:50.

Upravništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“ ulica Vetturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od čveterostolpne petit vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

St. 32.**V Gorici, v soboto dne 26. aprila 1913.****Leto XIV.**

Pod angleškim poveljstvom.

Kdor je pazljivo zasledoval dogodke od začetka balkanske vojske do danes, je gotovo opazil, da se vleče angleška politika kakor rudeča nit že mesece in mesece skozi vse načrte in pogodbe, ki so zagledale beli dan ali ki leže morda skrite v skrivnih omaraht.

V začetku se je sicer grof Berchtold enkrat postavil na lastne noge in predlagal znano konferenco glede balkanskih zadev, a kmalu so mu drugi vzeli krmilo iz rok in so veslali kakor je bilo ravno njim prav. Kmalu se je pokazalo, da je centrum tega gibanja London, kjer so se tudi zbrali zastopniki vseh balkanskih in drugih držav, da bi se posvetovali o miru. Že to dejstvo je bilo značilno kajti za našo politiko gotovo ni bilo ugodno, da so dobili krmilo v roke Angleži. Tako se je stvar potem zapletala dalje, dokler ni padel Skader.

Danes vidimo, da bi se bilo vse tako izvršilo tudi brez naših ogromnih stroškov. Skoro 1000 milijonov kron nas je stala ta afera in reči moramo, da so krivi tega ravno diplomatje. Oni so vendar morali takoj v začetku vedeti, kako bo stvar končala. Če so to vedeli, tedaj je bilo vsako napenjanje moči brez potrebe, če pa niso stvari poznali, je seveda položaj še bolj neugoden. Faktum je, da smo mi s svojo politiko sedaj ravno tam kot smo bili v začetku vojne, a smo izgubili prav dosti in brez potrebe na svojem ugledu. Ena milijarda denarja še povrh, to pač tudi niso mačje solze.

Rekli smo že, da tiči tu zadaj angleška politika, kakor jo pozna že ves svet. Znani so tudi načrti pokojnega kralja Eduarda, ki je skušal na vsak način oškodovati in omejiti Nemčijo, katera se mu je videla dosti premočnejša in preošabna. Na ta račun so Angleži storili Rusom marsikaj dobrega, ker vedo, da ruska politika v resni sili ne bo potegnila za Nemce. Nasprotno pa smo mi Avstrijič dobili že marsikatero diplomatsko brco, ker je naša politika naravnost voda na nemški mlin.

Naša politika je čuda prepojena z nemškim duhom in nemški vpliv vohajo Angleži tudi že v Jadranskem morju. In

tu tiči pravzaprav zajec v grmu. Nas smatrajo Angleži kot nekako predstražo Velike Nemčije in zato skrbijo povsod, za to, da mi nikjer nimamo nobenega vspela. Na videz so tudi oni sedaj proti Črnigori, tudi oni so poslali nekaj ladij k znani pomorski demonstraciji, a v resnici so bolj proti nam in proti trozvezi sploh.

Kakor so vodili angleški politiki vsa pogajanja, tako vodi sedaj angleški admiral pomorsko demonstracijo proti Črnigori, toda v bistvu so Angleži vso stvar pošteno zavladevali in tlačili tako dolgo, da se je zgodilo vse, kar so oni hoteli.

In zakaj vse to? Znano je že marsikom, da Angleži v Evropi nimajo ravno dosti posesti, njih glavna moč je Indija in druge kolonije. Pot v Indijo pa vodi po Sredozemskem morju in to pot hočejo imeti Angleži prosto, odprto. Oni dobro vedo, da se Nemci vtikajo že v Malo Azijo in dobro vedo tudi, da to zanje ni ugodno. Našo zunanjo politiko pa smatrajo za nemško in zato so nam nasprotni in nam delajo razna napotja.

Že Lahi in njih zadnje pridobitve v Afriki niso Angležem nič po volji, četudi oni imajo pod seboj Egipt, kateri prej ali slej pride za trdno v njih oblast. S tem nekoliko oslabijo laško moč. Nemce imajo pa Angleži najbolj v želodcu in ta spor ima za celo svetovno politiko važne posledice.

Najbolj hudo pa smo prizadeti v tej zadnji aferi ravno mi. Nam je od Bismarcka sem nemška politika nekako uzorna, če tudi ne koristna. Ravno radi tega posebnega našega prijateljstva do Nemčije smo si mi nakopali hude angleške in druge strice na glavo. Angleži to dobro vedo in zato nam niso diplomatsko prav nič prizanesli. Oni so šli s svojimi prijatelji Rusi in Francozi svojo pot naprej, nam so delali razne obljube in podobno, a zgodilo se v resnici ni nič.

Tako stojimo danes, po tolikih mesecih. Človek se nehote vpraša, ali je ta prazen nič, ki smo ga dosegli, res bil ureden 1000 milijonov kron. Bridko je to in želiti bi le bilo, da bi mi več ne dajali svoje kože v stroj za Nemce. Če že diplomatje ne marajo zastopati drugega kot nemške interese, naj se vsaj ozirajo na ubogo paro, na davkoplačevalce. Radi naših »dragih« nemških zavzornikov smo sedaj prejeli marsikako

nevšečnost, zato bi bil že skrajni čas, da začnemo s samostojno, avstrijsko politiko.

Velika Nemčija naj skrbi sama zase in naravnost bedasto je, da nosimo mi zanjo svoja lastna pleča na prodaj. Naj se potem gre za Skader ali Albanijo, to je postranska stvar. Prvo je načelo in načelno bodo skušali Angleži zavzeti povsod protiavstrijsko stališče, ker smo mi prijatelji Nemcev.

Značilne zato so razne peticije v angleškem parlamentu, kjer pravijo petenti, da naj se Skader odstopi Črnogorcem. Razvidno je tedaj, da je kurz naše politike potreben temeljitega popravka. Z velikonemško politiko ne pridemo nikamor in poleg vsega je tudi prav sigurno — predraga. Za nas je že skrajni čas, da se lotimo politike, ki bo stala na avstrijskih, ne na nemških nogah, kajti da bi mi pobirali stopinje za Bismarckovimi ideali, to se nam zdi že naravnost neumno.

Naši interesi niso nemški interesi, ker Avstrija ni nemška država, kdor hoče delati pravo avstrijsko politiko, mora poznati ustroj naše monarhije malo dalje kot zagrizeni nemški žurnalisti, ki še vedno mislijo, da so pruski črevliji dobri tudi za avstrijske državljane. Mi nismo v Nemčiji in zato je treba v naši politiki gledati na korist avstrijskih, ne pa nemških državljanov.

Kdor pa misli, da so za nas dobri pruski škornji, ta ne zna samostojno misliti in dela politiko kakor je začetajo drugi. Kam pripelje ta odvisnost, ta nesamostojnost, to so pokazali ravno zadnji dogodki. Kar smo dosegli, so prazne blagajne in nepriljubljenost na slovanskem Balkanu.

Razstave goveje živine.

a) Cerklno.

Tu se je vršila razstava dne 18. t. m. na prostoru, ki je bil v ta namen pripravljen. Prignanih je bilo 15 bikov, 15 krav in 10 junic. Živina je bila lepa, izreden napredek se je pokazal pri bikih.

Komisija je priznala darila: Za bike: Peter Kosmač, Labinj 32, K 60, Ivan Mlakar, D. Novaki 3, K 50, Andrej Močnik, Ravne 41, K 40, Peter Zajec, Lazce 65, K 30, Fran Špik, Zakriž 30, K 30.

Ko je premišljeval, za kaj bi se odločil, so seljani šepetali med seboj in smehljaje gledali ptujca. Zdelo se mu je, da je bila škodoželjnost v teh pogledih.

Pri teh neusmiljenih — kajti to pač ni moglo biti, da bi ne bilo v vasi niti vode niti kruha niti drugega — se razvname srditosti in izreče nad njimi neko rusko psovko, ki je bila znana Bolgarom od ruske vojne. Hotel si je vsaj olajšati prsi, da ga ne zaduše valovi nevzdržnega srda, ki je kipel v njem pa makari saj mu zlobni vaščani z bojem plačajo za to.

Ali čudo! Mesto da bi se srdili in nevoljni bili, spregovore seljani nekam veselo in se mu približajo.

Krčmar, ki je bil tudi župan, reče prvi:

»Vaša milost — kak rojak pa si — oprostite?«

»Rus!« odgovori kolesar srdito. »Kaj, ali Rus?« Krčmar ga prime za roko, hoteč ga pozdraviti.

Nagrade za iz Koroškega vpeljane bike so dobili: Ivan Peternel, Cerklno 69, K 20, Franc Obid, Cerklno 100, K 20, Andrej Prebel, Straže 21, K 30.

Za krave: Andrej Zajc, Plužne 35, K 50; Ivan Mlakar, D. Novaki 3, K 40, Anton Kosmač, Cerklno 47, K 30, Valentin Hadalin, Zakriž 14, K 30, Ignaz Kallan, Cerklno 85, K 25, Josip Plemel, Cerklno K 25.

Nagrade za krave so dobili: Matije Foškan, Cerklno 68, K 10, Andrej Zajc, Plužne 35, K 10.

Za junice: Fran Bevk, Cerklno 81, K 50, Jernej Golob, Plužne 237, K 45, Marija Rojc, D. Novaki 2, K 40, Janez Rijavec, Šebrelje 3, K 30, Martin Svetnik, Planina 58, K 25.

b) Tolmin.

Najlepša je bila razstava v Tolminu, ki se je vršila 19. t. m. Lepo, prijazno razstavišče je bilo okusno urejeno in s zastavami okinčano, kar je napravilo na komisijo in obiskovalce razstave jako ugoden utis.

Prignanih je bilo 20 bikov, 34 krav in 34 junic. Živina je bila zbrana in lepa. Napredek razveseljuje.

Darila za bike so dobili: Anton Jarc, Prapetno 11, K 40, Andrej Kacafura, Selo 18, K 40, Fran Fortunat, Čiginj 26, K 30, Josip Podreka, Volče 109, K 30, Ivan Jug, Kozaršče 4, K 30, Anton Manfreda, Poljubin-Ravne 60, K 30.

Nagrade za bike so dobili: Andrej Kaučič, Čiginj 8, K 10, Ivan Golja, Čiginj 33, K 10.

Nagrade za s Koroškega prignane bike so dobili: Ivan Kragelj, Zatočmin 4, K 10, Ivan Luznik, Poljubin 84, K 10, Luka Dakskobler, Hum K 10, Ivan Rutar, Lubin 9, K 10, Ivan Mrak, Dolje 21, K 10, Miha Kananc, Volarje 30, K 10, Andrej Vrtovec, Tolmin K 10, Fran Kenda, Gabrije K 10.

Za krave: Anton Kaučič, Lubin 35, K 60, Ivan Kaučič, Lubin 10, K 60, Albert Logar, Tolmin 45, K 50, Anton Bizjak, Podmelec 42, K 50, Anton Kaučič, Lubin 35, K 50, Ivan Leban, Lubin 31, K 50, Ivan Kaučič, Lubin 10, K 50, Anton Kragelj, Poljubin 68, K 40, Štefan Bukovec, Volče 105, K 30, Miha Beguš, Podmelec 68, K 30, Andrej Jermalj, Poljubin 75, K 30.

Negostoljubna vas.

Bulgarski: Iv. Vazov.

(Konec.)

Premišljal je: vozil sem se dolgih pet kilometrov v tej žgalici! In kako pa more biti, da je vas brez vode? Vzame denar, da jim da za vodo, naj mu jo donesejo iz kake hiše. Ali pravijo, da ta čas ni vode v nikjer! Kaj! Dalo mu je v glavo, da se napije pri onem vodnjaku plehke vode, ali zbudilo se mu je. Zato pa zahteva vina, da si vsaj z njim potolaži nekoliko žejo.

»Ni ga več, gospodine,« odgovori krčmar.

Zdaj hoče vsaj kake jedi.

»Ali so jajca?«

»Ne.«

»Ali sir?«

»Ne.«

»Ali piščanci?«

»Nemamo.«

»Saj so tam!« pokaže nekoliko kokoši, ki so kljuvale po planišču.

»So bolni, niso za jesti.«

Matejev pogleda debelo.

»Pa dajte vsaj kruha!«

»Ja, kje je kruh?!«

»Kaj?«

»Ni ga več, da oprostiš.«

Tudi drugi vaščani reko, da so pojeji otroci ves kruh.

Strašno.

Matejev je bil podoben tu potniku v neznanu puščavi, ki umira brez pomoči od žeje in lahote. In britko čustvo se mu pojavi v duši.

»In mi smo preivali kri za ta narod!« — pomisli zlobno. Morda je pa imel prav von Spiegel... In ponovi v mislih poslednjo njegovo rečenico: »Napravili ste največjo neumnost v zgodovini!« Da, da! Velika neumnost! Prav ina oni Spiegel!

Trebalo se je odločiti: ali da nadaljuje pot do obljubljenega vode, ali da se vrne siromak nazaj in da pije iz potoka, ki ga je videl daleč nekje na polju.

»O ti ... oholi človek, zakaj nisi povedal prej? Zakaj si nas toliko mučil in spravil v greh?«

Tudi seljani so pristopali eden za drugim, da ga pozdravijo. In krčmar mu pové smeje, da so ga imeli za — Švaba! in to po njegovi zunanosti in ker so slišali, da se je pogovarjal nemški z jezdecem.

»Pa tudi izgovor ti je bil tak — ne po našem!«

Pridejo tudi drugi seljani ter ga pozdravijo.

Krčmar jih odpravi in reče:

»Pogostite ga!... Ej, gospodine, vsega je dal Gospod pri nas: i hladno vodo i vino; kruh; piščeta za moža, kakor se vaša milost. Hu, da nas nisi vsaj prej opsoval, da bi bili vedeli, da si naš človek. — Ali smo pusta goveda!...«

In peljali so znamenitega gosta zmagoslavno v hladno krčmo!

Spiegel pa je kazal nekam motno in zmotno! Saj veste, kaj je Nemeč ...!

Št. Peter. Strašen zločin. V četrtek predpoludne okoli 9. ure so našli v Št. Petru na tleh pod stopnicami v hišni veži mrtvo krčmarico Katarino Silič. Iz začetka so mislili, da se je zgodila kako nesreča. Pokojnica je bila sicer skozi in skozi pošena žena, a zadnji čas udala se je radi raznih družinskih neprilic, posebno pa iz žalosti, ker ji je pomrlo zaporedoma več otrok nekako iz obupa pijači, s katero se je čestokrat popolnoma omamila. Zadevo so naznačili sodni oblasti in popoldne je prišla iz Gorice v Št. Peter sodna komisija. Ta pa je koj zaslutila, da se ne gre tu za kako nesrečo, pač pa za strašen zločin, namreč za umor in res so zdravniki včeraj, ko so raztelesili truplo, konstatirali, da je bila Katarina Silič ubita. Poznal se je namreč hud udarec na senu, ki je bilo vsled njega vse črno. Kri je bila razlita po možganih in lobanja od zadaj bila je tudi razbita. Kaka dva metra preč od trupla so našli v kotu za metlo skrit okrvavljen močan kol.

Na sumu, da bi bil izvršil ta grozen način, je 38 letni sin pokojnice, čevljar Josip Silič, katerega so tudi v četrtek aretirali ter prevedli v goriške preiskovalne zapore.

Politični pregled.

Sline se cedijo po Balkanu

raznim nemškimi gospodom, kateri so še pred kratkim strahovito udrihali po Slovanih, posebno po balkanskih. Ako je kak slovenski list opozoril na naše trgovske koristi v Srbiji ali Bolgariji, so takoj zamahtili nemški časnikarji po njem in mu zagnali polena pod nogo. Sedaj je precej drugače. Najhujši slovanski nasprotniki sedaj zro otožno na Balkan, češ, take izborne odjemalce smo izgubili ali jih še izgubimo. Med drugimi je podobno izjavil znani ultranemški poslanec dr. Angerer na Koroškem, kateri je dne 19. t. m. povdarjal, da je potrebna reforma v naši notranji in naši zunanji politiki. Na Balkanu, je rekel govornik, odpehavajo nemško obrt in industrijo vedno bolj in bržkone za vedno. To so momenti, na katere se je treba ozirati, pravi dr. Angerer, posebno še v dobi, ko je naša trgovska bilanca vedno bolj pasivna. Leta 1905 smo prodali še za 97 milijonov kron več kot smo kupili, leta 1912 pa smo kupili za 825 milijonov več kot prodali. Mi ki smo bili že od začetka balkanske krize sem istih nazorov skoro kot je sedaj gospod Angerer, le z veseljem registramo ta nov pojav, da se tudi nekaterim Nemcem že jasni. Žalibog je ta stvar morda res malo pozna, če ne celo prepozna, a krivi so ravno Nemci s svojo nadutostjo in ošabnostjo; oni so tisti narodni gospodarji, ki iščejo trgovskih zvez magari v centralni Afriki, a se za trgovino na Balkanu niso brigali nič. Sedaj pač žanjejo le plod svojega »gospodarskega« dela in pregledujejo pasivne bilance.

Medenih besed so polni

večkrat razni nemški listi in na popirju radi priznajo Slovanom vse pravice in še več kot jim pritiče. Take medene besede čitamo tudi v zadnji številki revije »Oesterr. Rundschau«, kjer neki »Austriacus« prav lepo in pametno trdi, da je treba avstrijske Slovane tudi vpoštevati in jim dati, kar jim pripada. Potem se ne bode slišalo o nikakem nagibanju na rusko stran, ker bodo vsi doma dosti bolj zadovoljni. To trdi »Austriacus« danes in tako je pisal tudi že pred mnogimi leti dr. Fischhof, kateri je zahteval za avstrijske Slovane pravice v najširšem obsegu te besede. Toda — ali se je dosti tega zgodilo? »Austria-

cus« je gotovo kaka vladi blizu stoječa oseba in kot taka lahko stori mnogo dobrega, ako propagira misel pokojnega Fischhafa. Ako bi se res avstrijskim Slovanom tako godilo kot se bere, potem bi imeli že na zemlji mala nebesa. Žalibog so to le besede, v dejanju govori Nemci z nami navadno drugače.

† Robert knez Windischgraetz.

V torek je na Dunaju umrl Robert knez Windischgraetz v 82. letu svoje dobe po kratki bolezni.

Protipoljski zakon sprejet.

Nemški državni zbor je sprejel v tretjem branju zakon glede okrepitve nemštva v zahodnem Pruskem in na Poznanjskem. Proti temu zakonu so glasovali Poljaki, centrum, socijalni demokrati in svobodomislci. Zakon je naperjen očitno proti Poljakom, četudi govori le o »nemški okrepitvi«. Ta okrepitev se bo izvršila seveda na škodo poljskega naroda.

Srbski konkordat z Vatikanom.

Oficielna pogajanja za konkordat med Srbijo in Vatikanom se bodo pričela še le po sklenjenem miru, ker morajo biti določene tudi meje, vmes katerih bode veljal konkordat.

Minister Gešov o položaju.

»Novoja Vremja« so dobila od bolgarskega ministerskega predsednika Gešova sledečo brzojavko: »Pomirite javno mnenje. Spori med Bolgarijo in Srbijo se bodo poravnali mirnim potom; odločil bo ruski car kot razsodnik.«

Konec splošnega štrajka v Belgiji.

Na socialističnem shodu v četrtek se je sklenilo v Bruslju, da se izvoli narodni odbor, ki bo deloval za splošno volilno pravico. Sklenilo se je tudi, da se ima zopet pričeti delo. S tem je torej splošni štrajk v Belgiji končan.

Domače in razne vesti.

Imenovanje v sodni službi. Deželnosodni svetnik Rihard Pavlin pri tržaškem deželnem sodišču je imenovan za višesodnega svetnika.

Imenovanja in premeščenja pri sodiščih. Dr. Karol Krauseneck, okrajni sodnik višje dež. sodnije, je premeščen k dež. sodniji v Trstu. Okrajni sodniki so imenovani: dr. Josip vitez plem. Dottori degli Allieroni in Anton Manzoni za višjo dež. sodnijo v Trstu, dr. Hektor Pollanz za dež. sodnijo v Trstu. Sodniki so imenovani: dr. Albin Zumin za Motovun, dr. Dominik Rocco in Franc Ulag za dež. sod. v Trstu, Albin Radikon za Pulo, Ciril Lusner za viš. dež. sod. Trst, Janko Rajčič za Pulo, Karol Benič za dež. sod. Trst, Filip Černe za Komen, dr. Janko plem. Gironcoli-Steinbrunn za Buje in Josip Oblak za Volosko. Državnega pravdnika namestnikom je imenovan sodnik Josip Zorzi.

Slov. politično društvo v Gorici. — Deželni zbor je razpuščen, nove volitve so razpisane in kakor je že od nekdaj pred volitvami navada, so se zbrali tudi letos in sicer v četrtek naši liberalci pri kozarcu piva pri »Jelenu«, da se organizirajo in reorganizirajo za »narodno« delo. Letos so usnavljali politično društvo. Zbrali so se upravitelji Trgovsko-črtno zadruga, nekateri člani prejšnjega okr. šol. sveta goriškega, člani izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke, sploh zvesti vojščaki stare Gabrščekove garde, kolikor jih ni v konkurzu ali izven dežele ter prof. Janez Košnik iz Železnikov na Kranjskem in župan Vran iz Tomaja na Krasu. Zinili so »marsikatero pametno besedo« dr. Podgornik, dr. Puc, dr. Dereani, prof. Košnik, Peter Medvešček iz Sv. Križa in Vran iz Tomaja. Dr. Puc je rekel, da

je potreba pred vsem denarja. Potem so izvolili za predsednika dr. K. Podgornika, mnogoletnega člana uprave Trg.-obr. zadruga in člana izvrševalnega odbora nar.-napredne stranke. Ker pa šteje odbor 10 odbornikov in 10 namestnikov, ga niso mogli izmed navzočih izvoliti. Zdaj se iščejo odborniki, o katerih porečejo, da so bili izvoljeni na ustanovnem občnem zboru kakor velja zakon.

Razstava mašne obleke v Gorici.

V ulici Barzellini št. 2. — v prostorih »Društva vednega češčenja« — je že par dni razstava izgotovljene cerkvene obleke. Najbolj so zastopani mašni plašči vseh štirih barv in tudi črni. Po kakovosti je mnogo razlike. Tu vidimo fina, draga dela, a tudi bolj skromne kose za proste cerkvice na deželi. Nekateri plašči pa so posebno umetno izdelani, eden najlepših je oni, ki je kupljen za Šempas. Razun tega je tudi več pluvijalov, ki so skoro vsi izredno fino in bogato vezani. Za vezanje se rabi pristna svila in pristna zlata žica. Par zastav in zastavic kaže dober okus kompozicije in so namenu primerno okrašene. Tudi cerkveno perilo je razstavljeno. Večinoma platno, okrašeno s čipkami iz čipkarske šole v Čepovanu. Cela prireditelj napravljiva prav prijeten vtis in aranžma je prav okusen. Visokorodna gospa baronica Spaun vsakemu rada razloži in pojasni to in ono in z veliko ljubeznivostjo razkaže čedna in fina dela svojih mladih in starejših gojenk. Vsakemu, ki se za take stvari zanima, pripravljamo obisk te zanimive in okusne razstave.

»Slovenski dekliški zavod« za učenke in dijakinje v Gorici se prav gotovo otvori letos t. j. s prihodnjem šolskim letom. Vodile ga bodo č. šolske sestre. Toliko na razna vprašanja. Več o tem se naznani v posebni okrožnici.

»Slovensko sirotišče«. Podrobnosti glede priglaševanja za sprejem v »Slov. sirotišče«, naznani odbor v domačih časopisih o svojem času.

Računski zaključek deželnega hipotečnega zavoda in občinsko kreditnega zavoda za l. 1912. Iz dotičnih računskih sklepov za l. 1912. posnemljemo sledeče podatke: V minoletem letu je dež. hip. zavod izplačal 463 posojil v skupnem znesku 4.071.400 K, dosedaj največje število posojil in v največjem skupnem znesku. Merilo eskompta je vsled slabšanja denarnega trga konstantno padalo. Vzrok vojske. Julija meseca se je znižalo na 98%. Oktobra meseca vsled balkanske vojske na 95%, po izbruhu vojske v novembru na 93% in decembra celo na 90%. Kljub temu se je večina denarja potrebnega občinstva posluževala tega zavoda, ker so drugi denarni zavodi ustavili dovoljevanje posojil. 31. decembra je imel zavod 2730 hipotekarnih terjatev v znesku 18.338.120,80 K, čisti dobiček znaša 46.950,14 K. Izplačana posojila so se porabila, in sicer 8³/₄ mil. K v pospeševanje stavbarstva v mestih 10¹/₂ mil. K je bilo danih na razpolago kmetijstvu in približno 1 mil. v pomoč stavbarstva na deželi. Hipotečnemu zavodu dolguje največ červinjanski sodni okraj in sicer 5.163.600 K, najmanj pa bovški, namreč 9000 K.

Občinski kreditni zavod je izplačal v minoletem letu 38 novih posojil za 1.318.200 K. Skupno je dosedaj izplačal ta zavod 61 posojil za 4.370.741,46 K. Čisti dobiček znaša 2.518,68 K.

Sinfonični koncert orkestra češke filharmonije iz Prage se bode vršil, kakor smo že naznanili, dne 4. maja t. l. v dvorani »Trgovskega Doma« ob 8. uri in pol zvečer. Vspored: 1. Dvořák: Overtura »Pust« (Karneval); 2. Novák: Slovaška suita; 3. Smetana: Overtura opere »Predana nevesta«; 4. Wagner: Predigra in Izoldina ljubezenska smrt iz »Tristan in Izolda«; 5. Beethoven: Sinfonija št. 5, C-mol. Cene vstopnic: Fotelj I.—III. vrsta K 6, fotelj IV.—VII. vrsta K 4, fotelj VIII.—XIV. vrsta K 3, sedeži na galeriji K 2,40, stojišče v pritličju in na galeriji K 1,20. Predprodaja vstopnic je v knjigarni E. Wokulat-a, tekališče Franca Josipa št. 4. Otvoritev blagajne na dan koncerta ob 10. uri predpoldan. —

Novi odborniki »Kolonske zveze« so naprošeni, da se prav gotovo udeležijo odborove seje, ki bo v nedeljo dne 27. t. m. ob 11. uri predp. v prostorih »Slov. kat. delavskega društva« v Gorici.

Hranilna knjižica ušita v razcapani jopi. Te dni je našla delavka Jožefa Ropretič pri starinarju Šnablu v Gorici, ko je zbirala iz starih oblek boljše, raztrgano jopo. Ko je razcapano jopo natančneje ogledovala se ji je zdelo, da je v jopi ušita knjižica. Zato je jopo razrezala in res našla hranilno knjižico tuk.

»Monta«, na kateri je naloženih 300 K na ime Anton in Marija Šuc. Knjižico je prinesla na policijo, kjer so se prepričali, da je res naloženih na »Montu« na to knjižico 300 K. Čegava je knjižica in odkod sta Anton in Marija Šuc se še ne ve.

Obešenega so našli včeraj zvečer v Podgori v eni svojih delavnic lastnika tamošnje strojarne Andreja Kastelica. Govori se, da ni bil pri zdravi pameti.

Županstvo v Solkanu, Števerjanu, Kojskem in Podgori je naznanilo tuk. c. kr. okr. glavarstvo, da bode goriška garnizija tudi dne 28., 29. in 30. aprila ter 2. in 3. maja ostro streljala ob Podšabotimu. Vse druge tozadevne dosedanje odredbe ostanejo v veljavi.

Odbor društva »Sveta vojska« v Tolminu vabi vse človekoljube k javnemu ljudskemu protialkoholnemu shodu v Tolminu, ki se bo vršil dne 27. aprila t. l. ob 2. uri pop. v »Gledališki dvorani« »Rokodelskega društva«, pri katerem shodu se bo s poljudnimi predavanji in slikami razkrinkal hinavec alkohol ter se bodo odprle vsem, ki imajo z njim opraviti, oči. — Pridite vsi, ter pokažite s tem, da Vam je na srcu blagor in sreča slovenskega ljudstva.

Nov poštni urad. Dne 1. maja se otvori v Moši nov poštni urad, ki bo posloval tudi kot nabiralnica poštno-hranilničnega urada.

Družba sv. Mohorja, njeno gospodarsko poslovanje in kulturno-narodno delovanje. »Slov. Narod« piše: Naš list je objavil v zadnjem času več člankov (n. pr. št. 38. dne 15. febr. 1913.: Družba sv. Mohorja in inteligenca; št. 67. dne 22. marca 1913.: Na naslov družbe sv. Mohorja; št. 73. dne 1. aprila 1913.: Družba sv. Mohorja), v katerih je zavzel svoje stališče napram družbi sv. Mohorja in med drugim kritikoval njeno gospodarsko poslovanje kot potratno in razsipno, da se družba sv. Mohorja (vsled tega) ne upa z natančnimi, detajliranimi računi v javnost, da je družba podpirala nemške kulturne in narodne namene ter da je svoje narodne dolžnosti zanemarjala. Kakor smo se pa prepričali iz prvega vira, so naša tozadevna izvajanja slonela na napačnih podatkih in so bili dotični očitki tako glede družbenega gospodarstva kakor tudi glede njenega kulturno-narodnega delovanja neosnovani. Priznavamo, da je družba v slovenske kulturno-narodne namene, zlasti v narodno-ogroženem ozemlju doprinesla velike žrtve. Če o tem svojem delovanju družba sv. Mohorja ni poročala slovenski javnosti, vsled česar so nastala razna, dejstvom ne odgovarjajoča domnevanja, je temu iskati vzroka v specifičnih razmerah na

Vsem gospodinjam
toplo priporočamo

KOLINSKO CIKORISO

edno pristni, po kakovosti nedosegljivi slovenski izdelek.

v korist
obmejnim slovincem.

Ponehale bodo vse kritike o Tolstovrški slatini -- Kadilci!

Katere, zasliženje itd. itd. z ničemer hitreje in boljše ne odpravite kakor če pridno pijete in grgrate Tolstovrško

dijetetično kislino vodo. Ako jo sedaj poskusite, ko se je posrečilo vrelec moderno urediti, da nele ne uhaja ogljikova kislina, temveč se je našel in spojil nov, močno ogljikovokisji prtok. Sedaj lahko tekmuje Tolstovrška slatina z vsemi najboljšimi kislimi vodami, ker čvrsto muzira in ima zelo rezeček okus. **Naročite in priporočajte se.** Zabojev s 25 3/8 steklenicami velja le 5 K, 50 3/8 l stane 9 K, 50 1/2 l stane 11 K, 25 1 1/2 l stane 10 K, z zabojem in steklenicami vred. Razpošilja se v 3/8 l, 1/2 l in 1 1/2 l steklenicah. Prazne steklenice vseh voda se sprejmejo po najnižji ceni v polnitev. — Plakati, analize zdravniških izvedencev in ceniki zastoj in franko. — **Tolstovrško** naročajo odlični zdravniki za se in svoje bolnike ter za cele bolnišnice, ker je sedaj res najboljša zdravilna in namizna osvežujoča mineralna voda. Odlikovana na dveh higienskih razstavah. — **Del čistega dobička gre v narodne namene.** — Naroča se pri podjetju **Tolstovrške slatine, pošta Guštanj, Korosko.** — Kupijo se 1 1/2 l stekl. v vsaki množini. — **Abstinente!** Pijte le Tolstovrško slatino ki vsled pijačnega okusa nadomesti vsako drugo pijačo!

Koroškem, ker ne kaže brez družbene in narodne škode sploh obešati njenega narodnega delovanja na veliki zvon.

Osebnost. Naš rojak dr. Primožič je imenovan za dvornega svetnika ter je pridelen deželnemu solskemu svetu v Zadru.

Prestolonaslednik nadvojvoda Fr. Ferdinand je v torek zvečer po pettedenskem prebivanju v Miramaru zapustil tamošnji grad ter se ob 6. uri zvečer z brzovlakom odpeljal na Dunaj. Spremljala ga je soproga vojvodinja Hohenberg in en pobočnik. Nadvojvoda se povrne najbrže v jeseni zopet v Miramar, kjer bo prebival štiri tedne.

Poštni urad v Miramaru, ki je posloval za časa bivanja prestolonaslednika nadvojvode Franca Ferdinanda v miramarskem gradu, se je zatvoril v torek, ker je prestolonaslednik s spremstvom zapustil Miramar.

«Prodana nevesta» v Trstu. V Narodnem Domu v Trstu pojo z velikim uspehom Smetanovo prekrasno opero «Prodana nevesta». Že dvakrat je napolnilo to mojstrsko delo gledališče do zadnjega kotička. V nedeljo, dne 27. t. m., ob 4. uri popoldne se poje zopet «Prodana nevesta» in sicer je namenjena ta predstava v prvi vrsti prijateljem s Krasa in goriške doline. Za to predstavo so cene znatno znižane.

Ljudomil čin zastavljavnice. Mestna zastavljavnica v Trstu bo od sedaj naprej v slučaju neobhodne potrebe brezplačno vračala revnim strankam zastavljene reči. Tako je ukrenil mestni svet.

Lloydov parnik v ognju. Lloydov parnik «Naprej», kateri je sedaj radi snaženja v arsenalu potegnen na suho, je začel te dni goreti. Šele precej pozno se je ognjegascem posrečilo zamoriti plamen in omejiti neva. ost. Škoda sicer še ni cenjena natančno, a račun se že sedaj, da znaša več kot 400.000 kron.

Vlom v Oroznovo kočjo na Črni Prsti. Na nedeljski turi na Črno Prsto turisti zapazili, da prva kočina vrata niso nič kaj prav v redu. Ko so odprli s ključko zaprta vrata, se je videlo takoj, da so bila z brahijalno silo ulomljena; deska, kjer je bila ključavnica vdrelana, je bila takorekoč vsa razcefrana, ključavnica in vijaki so ležali okrog; enako s silo je bilo ulomljeno tudi v drugo in tretjo sobo. Če kaj primanjkuje, se ni moglo dognati, to bo najbolje vedel oskrbnik kočje.

Za hrvaške oziroma slovenske zdravnike. Pri bolniški blagajni vojne mornarice je razpisano mesto zdravnika z letno plačo 5765 kron. Prošnje je vložiti do 31. maja. Podrobnosti je razvideti v «Oesterr. Sanitätswesen» in «Aerztekammerblatt».

Nov denarni zavod v Istri. Občinsko zastopstvo v Pazinu je sklenilo pri seji dne 21. t. m. ustanoviti denarni zavod: Štediona udruženih općina u Pazinu.

Vozni red, veljaven od 1. maja t. l. priložimo prihodnji štev. «Gorice» kot

brezplačno prilogo, nakar že sedaj opozarjamo cenj. naročnike.

Za rezerviste. Ogerski časopisi poročajo, da je vlada sklenila všteti rezervistom l. 1909 sedanjo večmesečno službo za tri vojaške vaje.

Ugodno za dunajske Čehe je razsodilo te dni upravno sodišče. Stvar je tale: Pri zadnjih občinskih volitvah na Dunaju je volilna komisija zavrnila več čeških reklamacij, ki so bile pisane sicer v nemškem jeziku, a so imele priloge v češčini, kakor so jih dotičniki dobili od doma. Čehi so seveda gnali stvar dalje in upravno sodišče je razsodilo ugodno za Čehe. Dotična razsodba pravi, da ima sicer občina pravico zahtevati prošnje, reklamacije itd. pisane v svojem uradnem jeziku (t. i. na Dunaju nemško ali pri nas v Gorici laško) priloženo, pr. krstni listi, domovnice itd. pa se priložijo kakor so brez prevoda. Dolžnost občine je, pravi razsodba, da si preskrbi potrebni prevod, če originala ne razume.

Potrjena smrtna kazen. Kasacijski dvor je odvrnil utok Dominika Polz, ki je bil, kakor smo svojčas poročali, od porotnega sodišča v Ljubnu zaradi roparskega umora obsojen na smrt.

Mednarodni evharistični kongres. V četrtek so na Malti otvorili mednarodni evharistični kongres.

Oznanam jubilej. Včeraj so se pričele v Parizu slavnosti v spomin slavnega francoskega učenjaka Ozanama. Ozanam je bil velik kot učitelj in kristjan, pa krščanski svet pa najbolj znan kot osnovelec Vincencijevih konferenc.

Slabo uslugo je napravil Nemcem neki članek v «Tagespost», kateri je skušal dokazati, da ima vlada Slovence rajši, ker — plačujejo manj šolnine kot Nemci. Sicer je to že samo na sebi tako vprašanje, da v tem oziru skoro ne pride v poštev. Šolnino plača ravno tako slovenski kot nemški otrok, ako ni za oprostitev pravih pogojev. Oproščeni pa so manj premožni in pa pridni. Iz tega, da plačajo Nemci več šolnine, sledi tedaj očitno, da niso dovolj pridni, ker drugače je skoro slednji, razun res premožnih, oproščen. Nas le veselji, da je naša mladina bolj pridna kot nemška; svetujemo pa ji, naj bo tudi nadalje prav vstrajna, da ne bo plačevala nikake šolnine.

Svetovni škandal na Nemškem. Da bi Kruppove tovarne topov prodale več svojih izdelkov in imele pri tem velikanške dobičke, so se izmislile nekatere pri tem interesirane osebe sledeči način reklame. Pošiljale so francoskim listom n. pr. «Figaru», «Temps-u», «Matinu», «L'Eclairu» itd. proti Nemčiji hujskajoče članke ter objavo teh člankov tudi dobro plačevale (60.000—200.000 fr.). Ta hujskajoči ton francoskega časopisja je vznemiril nemško vlado, ki je morala seveda skrbeti za to, da ne bi doživela nemška armada v slučaju spopada s Francosko kakega poraza. Oboroževalci se je na debelo in Kruppove tovarne so imele polno posla. Razun tega so bili prodani akti največje važnosti za prusko vojno upravo. V to zadevo je zaple-

tenih več višjih častnikov in 34 podčastnikov iz najrazličnejših pruskih garnizij. V političnih krogih so mnenja, da bo vsled tega odstopil vojni minister Heeringen. Vojna uprava je že odtegnila v nemškem državnem zboru svoje nove zahteve. To je napravilo na poslance jako dober vtis.

Drobfinice.

Opium se širi med francoskim vojaštvom, kakor poročajo listi. V nekaterih mestih je bajé kajenje opiuma postalo že skrajno nevarno. Ker je opium zelo škodljiv in strupen, smatrajo to nekateri kot veliko napako francoskega naroda, posebno vojaštva.

Priporočja se, pod novim vodstvom, na novo urejeni hotel «Pri Zlatem Jelenu».

Prvo primorsko avtorizirano stavbeno in kamnoseško podjetje

Alojzij Tavčar

v Dutovljah okraj Sežana

zapriseženi sodni izvedenec

izvršuje vse potrebne načrte, proračune in cenitve za stavbe, vodnjake, ceste, nagrobne spomenike in druga razna monumentalna dela **Cene zmerne.**

ORIGINAL VICTORIA

Kupujte samo dvokolesa «AL TENA», francoske vrste, ki so najtrpežnejši in najboljši bodisi za navadno rabo ali za dirkev

Šivalni stroji Original «Victoria» so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šitkanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako trpežen. Puške, samokrese, slamo-reznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dabi po tovarniški ceni pri tvrdki

Kerševani & Cuk,

GORICA — Stolni trg št. 9.

Podružnica

Članiška glavnica K 8.000.000.

Centrala v Ljubljani

„Ljubljanske kreditne banke“

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —

Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst-deviz-valut. — Eskont menic — Sprejemanje vrednot v varstvo in oskrbovanje. — Vloge na knjižice 4 1/2% — Predajmi na vrednostne papirje. — V tekočem računu po dogovoru. — Safes — Borzna naročila. — Promese za vsa žrebanja. — Srečke na obroke. — Stavbeni krediti. — Nakazila v inozemstvo. — Kreditna pisma. — Vnovčenje kuppenov in izžrebanjih vrednostnih papirjev.

V GORICI

Rezervni zaklad K 1.000.000.

PODRUŽNICE: Celje, Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Bavčar.